

Stridsvogn, der med Hesteforspand betinger en militær Overlegenhed — kendt fra Oldstidshistorien — kan ogsaa tænkes opstaaet her. Denne Slutning opbygges paa Formodningen om en højtudviklet Træbehandlingsteknik her som hos andre Bronzealder-Kystfolk (Baadebygning) og paa den Kendsgerning, at der i Ægypten er fundet en saadan Vogn af nordiske Materialer (Ege-Fælde og Birkebastsnøring). Ved Havets Angreb er Omraadet under Landsænkningen gradvis indskrænket, i den stadige Kamp mod de sig ændrende Naturforhold ser Forf. en kulturanimerende Faktor. Vestjyllands Natur har kun i ringe Grad kunnet yde Arealerstatning; Overbefolkningsproblemer har bevirket Udvandring, det ny Trafikmiddel, Vognen med Hesteforspand, har i sig selv stimuleret Vandrelysten, — ligesom vor Tids Opfindelser, Bilen og Flyvemaskinen, frister til Rekordrejser.

Mellemeuropas skovrige Bjergegne har været hæmmende og spærende, — men Vandrigen mod Øst over de østeuropæiske Sletter er prædestineret ved gunstige Naturbetingelser. Arierne, der senere erobrer Forindien, maa saaledes opfattes som et koloniserende nordisk Folk, deres lyriske Blomstring, Veddadigtningen, skulde have samme Udspring som Bronzealderen rige Kunstudfoldelse i Norden.

Tanken om et udvandret nordisk Folk er før blevet fremsat, og saa udformet med digterisk Fantasi, — Problemet er stadig brændende og som bekendt ikke uden praktisk moralsk Betydning.

E.s specielle Anskuelser er ikke opbygget paa ny arkæologiske Resultater, — saadanne savnes stadig. Han udtaler selv, at der for ham har været Tale om at samle spredte Iagttagelser fra mange Arbejdsfelter til en Arbejdshypotese, der kan sætte ny Undersøgelser i Gang. Selvom mange af de for Teoriens Opstilling nødvendige Slutninger drages paa meget omdiskutabelt Grundlag, er dette Skrift dog interessant Læsning ved sin fantasifulde Søgen og ved Genskæret fra de Værker, der danner Baggrunden derfor, Forfatterens landbrugsgeografiske Produktion.

Axel Schou.

Alfred Thoran: Die Erdölversorgung unter dem Einfluss der geographischen Verhältnisse der Förderländer. B. G. Teubner. Leipzig und Berlin 1932. VI. 150 S. 8°.

Petroleum-Litteraturen er overordentlig stor, strækkende sig fra malende Skildringer af Petroleums-Egne til indtrængende Undersøgelser af geologisk, ingeniørvidenskabelig, erhvervsgeografisk, nationaløkonomisk og politisk Art. Thorans Bog giver i koncis Form

en Oversigt over Verdens Petroleumproduktion og dens Afhængighed af geografiske Faktorer. Efter en kort Indledning, omhandlende Petroleumens fysiske Egenskaber, Udvindingens Teknik, Produktionens Fordeling paa forskellige Lande og skønmæssige Angivelser vedrørende Størrelsen af Jordens Petroleumsreserver, følger Bogens vigtigste Afsnit, der i en Række korte og klare Kapitler gør Rede for Produktionen i de vigtigste Petroleumslande og dens Afhængighed af den geografiske Beliggenhed, Jordbundsforholdene, de hydrografiske Forhold, Klimaet, den organiske Verden, Befolkningen og Kulturtilstanden. Et sidste Afsnit behandler Petroleumskonsumets Geografi og gør navnlig Rede for de producerende Landes Af sætningsomraader. En Del af det statistiske Materiale er samlet i Tabeller, og Petroleumshandelen er anskueliggjort ved skematiske Kort.

G. Ht.

Herders Welt und Wirtschafts atlas. Herder & Co. Verlagsbuchhandlung. Freiburg i B. 1932.

Herders Atlas indeholder i et stort Antal Kvarthind 106 Hovedkort, 65 økonomiske Kort og et betydeligt Antal Bikort over Klima, Vegetation, Folkeslag, Sprog og Religioner. Hertil slutter sig 198 Sider Tekst, „Die Welt in Mass und Zahl“, indeholdende kortfattede geografiske og statistiske Oplysninger om alle Jordens Stater. Materialet er gennemgaaende vel ordnet, og Bogen er sikkert meget anvendelig for Forretningsfolk, der har Brug for hurtig at skaffe sig Oplysninger af geografisk-statistisk Art. Videnskabelige Pretentioner har Værket ikke. En Del Uagtsomhedsfejl burde være undgaaet. Paa Kortet 13—14 over „Verkehrssprachen“ fremstilles Republiken Santo Domingo som fransktalende, Haiti og Jamaica som spansktalende, Vestgrønland nord for Polarkredsen som engelsktalende, Philippinerne som hollandsktalende. Forskellige vigtige Kulturplanters Udbredelse i Europa er angivet ved Prik-kort; men øjensynlig er der ikke tilstræbt hverken et nøjagtigt Forhold mellem Prikkernes Antal og Produktionens Størrelse eller en detaljeret Nøjagtighed i Angivelsen af Dyrkningsomraaderne. Paa nogle af de økonomiske Kort er saa mange forskellige Ting samtidig fremstillede, at Resultatet er blevet en ganske forvirrende Mosaik. Blandt Klimakortene over Verden og over Europa findes mærkeligt nok ingen Isotermkort.

G. Ht.